

Seft kirik ja tema teenijad ja roeb tarvitajad wõra. Wõra on wõim. Ja wõimu on kirikul ja tema tantsijatel wõja, et ennast alal hoida ja eheneda. Kirik ilma wõimalisest wõimuta ei junda ennast wälja laotada, ei junda wõimalisest wõimust wõidelda. Wõimuline ja enda wõimaloalamine nõuab aga kulusid, nõuab kogumise-paistade juurde-ehitamist, justkajaste ning muude tegelaste ülesalpidamist, nende arwu rohkendamist, kirjanbute wäljaandmist jne. Aga ka oma lähema ühtsuse lüüa peale oliswad Hernehuti waimulifud mehed terahel wõatama, niimata terahel, nagu kohalised kiriku-ehitajadki. Nende lastud oliswad kõlgujuga andidele ja lingitusele alataja kuituwalad lahtid, ja tes nende filmas lahtisid armu leida, tõusta, lugupidamistele jõuda, jee teadis, mis tal oli teha.

Aga aasia Wärtti-päewa ajal pidas kohaline diakon eht „Zaffia isand“, tes Kauntülas, Harjumaa, elas, oma aasia-päewa. Seba wibustati peaaeguühtlasi aannemine ja ohwerdamisega. Suures wooris isitiiswad hooletanjad ja muud juksumad koguduse-ilmeld Kauntüla poole oma peameeli austama ja teid lingitusega rõõmustama. Müll sinna wiidi raha, küll weidi kuiga taupa rahakandäirilist torbewara. Sinna rändas wõis ja meepüüa, kaatufisid ja päältajahu, wiidu ja linu ning kõike, mis tohutu paremat leiti. Waidugi oli teatatu aja andeid ka rahma isama haigla tähti forjatud, ja tes ije pidule ei läinud, taantsi oma lingituid teistega pärale. Kii mõnigi annetas ohwrimedseft Zaffia isandale, müda la kodusel perel, lastel ja teenijatel, olets tarwis olusid, nii mõnigi maais rändas waimuliflu mehe lauale, midest annetaja rõõwiegjad aasia oia, ijeigi juuril pühabel, ilma pidiswad olena. (Äärgneb.)

Ehimeft liiki inimejed.

Arab Wolf von Baudislin'i roman. Weel teist Lina Jürman.

23

„Aga ija!“ hüüdis poeg wahle.

„Näe mind näid rahulisti tuni lõpuni rääkida. Kui la diglane tahad olla, siis pead minule jelles asjas diguie andma. Aga peapühjus, mispärast mina ohwimerile jelskondliit oluforda muuta tahafin, on jee, et nende praegune elujärg neid teemistele täiesti talumataks teeb. Kui ohwimeri õhnu õhnu järele polli jaalides wiibib, ei saa ta järgmist pärawad lannagi wärskest teemistusest ilmutada, ja kui ta teiste juures nii tugevasti aufrid ja kallist wiini woiiseb, siis ei talu tema ta todu ega talinos halwemaga lespida, ja tabes eht talumata sipuab ohwimeri wärski wõigade wõs. Aga jelles ei ole mitte ühti ohwimerile ja jelskond liidi, waid kõige pealt wõde-ilekand. Minu armast olets nende tabus ohwimeriti niingula elumist eest hoia. Nad peafinwad jelle järele wõatama, et ohwimerid talinos kottu-hoidisumalt elatunat. Näif jee wõline hiiguse on, mis ohwimerid furasata talwale ajab, fuis siis nii mõnigi purns-taruit alla langes. Kui la ford niingufest wõardest wõardest, teemistusest lahtunud ohwimerisid laad, nagu mina näid olen, füll ja siis ara laad, fuidas jelskond sinu wõstu on purns-taruit. Rahju, et noored leitnandid jellest ara ei jaa, et jelskond mitte nende eestest, waid ainult nende firjuft fuuist lugu peab.“

„Ega siis ingu ometi alati nii hull ei ole.“

„Leitnandidega on lugu alati nii, jelle peale wõim mina fas wõi peo pandis panna. Sa tead ometi, et keiser Friedrich ford juba nõu oli ohwimeriledele wäljaapool teemistusest muides lahmisti ara teelata. See nõu jäi lahtisid forda lahmata; aga niipalju on findel et kui jee teid iseeni matkama olets pandud, siis ei olets ohwimerid jelskonnas mitte enam nii fuuri oia mänginud.“

Imestades oli Jris ija juttu peale kuulnud, waid fuis la: „Aga tuba pealtmeie mees siis sinu armastuse järele elama? Ilma jelskonnata, ilma läbitamijena ei faaks meie ja fuidagi wiisi elada, waid peafime igawuile päraft oia hulluts minema.“

„Seba ei tuleft teil mõnestegi,“ wacris major. „Üte ometi, poeg, mis teie dige jelskonnas teete? Teie lipijete preitidega ning ajate süha juttu, jee on fõit. Kas oled sina üksainugi ford müda pidu peal olusid, fuis tõffemateft asjadest olets räägiud? Seba teie füll ei mõistag, jellest olete teie liiga rumalad! Ara pane minu fõrbedt isma mitte wahata, aga mul on digus. Ja tes wõib teid teie rumaluse päraft fuidistada? Seft mis õpetatse teie forpuse? Turumist, rafutamat, joonistamist ning peened fõmbeid, aga mis weel? Mis teie teadufest pafutafse, jellest ei mafsa rääkida. Minu olen ju ije fa forpusest olusid ja wõin julle finnitada, et ma elus nihit enele aruif wõga rumal olin, rumal jellepärast, et ma ara nägin, et minul paljudest asjadest aimugi ei olusid, mis iga haritud inimeie teadma peaks. Ja et meie leitnandid ije weel edasi fatuts äppida, feda ei tule nafait ette. Kui ohwimerit alfohoi pea täis on, siis on tema jüda rahul. Ja jee ei ole fa weel mitte kõige hullum, — wala fiske, ma poeg!“

Ja jällegi läifiswad laasid kottu.

„Wileit meie siis näid dige rääkifime?“ fuis major. „Ah joo, jah, teie waimline järg on iseeni wõilest, jefi kui teie torgemad olesfite, siis peats teil ingimata igaw olena näa Mülleri ja homme Schulze juures idomas äita ning alafpamata noorie tütarlastega lepu laia. Ilma ühtlifu juurajamifia wõite teie wõaga hästi täbi faada, mitte aga ilma wõardest läbrufuteta.“

„Aga mis fina siis dige tahad, ija, mina ei mõista fuid iseeni mitte! Peaogu igal nädalal toomad ajalehed wõardest linnafoesfist fõnumid: fas on putjus ohwimerid ütsesfide fõrwaloopufi annud, eht on nad ütsesfist laeti nafes ara petnud ja weel palju niingufi fraamit. Ja nende wõaribufest beidafse siis itta: „Weil ei ole ju muud meele-lahutus kui fõrs; olets nende jelskond, nagu fuurelinna ohwimerid, ega siis niingufest asju ette ei tuleft.“ Ja meit tahad fina läbitamijit riituda! Mis peame meie siis dige peale haffama?“

„Ei, riituda ei talu ma teit midagi, waid ainult for-rabata tahafin mina teie läbitamist. Kui faks leitnanti ütsesfidega teemistuse kottu faamad, ja kui siis üts teistele ütleb, et tema eila jalansumitu juures wõderft olusid, siis fuis teie temalt ingimata dige pealt jee, mis feal ta maitfawat olusid. Ja nagu raamarist loeb temale jelsfimees, felleid waid muude asjade juuf dige halb mütu on, serwe rea weini-fortifi ette, millelele siis weel fõif rood jürgne-wad. Kui feda weel mõni waimu ftaabi-ohwimeri teeks, tes oma elumaj weinist on lugu pidama äppinud, siis ei olets jee wõit weel nii imelst, aga noored leitnandide-aastajad lein-nandifed teemad niifamuti, jefi weini-tundmist peatafse fuu-tes anafafse. Kui mõni leitnanti fupagile wõardest fufu-tafse, siis on majooprenaine timbus; teab ja ju, et kui roeb leitnanti mottakanda et ole, ega ta siis ebaspidi enam oma nägu ei näia.“

„Ja mida peats siis jelskond sinu aruif meie paffuma?“

Japani wangis.

Galatsaja de firjak.

Wuttenis, 26. weer. 93.

24. weer. lahtufinwad wõimajed rongid Wuttenisist. Weel 3 kõige läts wõimane rong. Weile tehti alati wõimali-futs ara jõita, aga meie, tes oma haigetelt ei tahunud lah-futa, wõafime alati: „Meie fõidame ühes oma haigetega, wõi jäume paigale.“ Weile anti findel, eht füll wõige wõtu-fuimwõarist tõusis, et meie lahtufate rongi jaana, mis meie haiget ja meid ara wiiks — ja siis olime üft kõige häda-ohjude wõale faitfira.

Wandel ja joamas, fuis muudu elaw regenuss oli, wafifes näid jurmawafas, ja fufifid lamberaamad, fufid

ja muu mahajädetud fraam kaitsevad raudteed ja platvormi. Ümberlingi panitavad suured tulelegid õhfiise taeva punama; nendelajad püstitatud oma isagavara ja ka hull Hiina silafid iduifis leetide ja kuituna taeva alla.

Haigemajade maalides hirmus forratus, ijeärariss „leif-tohas.“ kuhu kait mahajädetud hulgaist teitshaigemajadeist olivad fokku toodud. Elavad, furejad, juurad — kait lamefivad jeganini; nende teos hunkid rääkaval, teitfidi fõbbjandufid ja rooja.

Meie idõdafime ühe teife dega feal kuni teila 4 hom., et jeda feju viijut forrabada, ja mureteifime kõige pealt, et juurad ära tannu. Kuni teila 5 aitaifu ma me barafis*) weel äbe Viinad dõvafimõrrol, mis 130 rafkesti haavatu ja haige juures ferge ei olund; fiis heitfime paaritsi tunnits pifali — finblas arvamifes, et meid meile tuttav juurtõf-müüri äratas. Ja nui fündis fa! Beeti weel viimafte mee-letõhtifit mõitafu tagavatevate venedaste ja neid taga ajavate japanlaste vahel, Mufbenifit põhja pool.

Kell 10 rajafafivad viimafed falfafad mõdda ja fii-rafafivad meid imbrufes kait põlema. Rad rafafafivad ifegi haigemajadeist põlema pannu, feit et nad olafit võlga purjus ja juba haigufes jaanud melifitu purufõatufi-voiba idis olivaf. Rad rafafivad oma nõu alles fiis kait, kui me neid fangefi hafafime fõimama ja ahmorfafime nende peale taevaf — Põlevad majad ajafafivad õhu palavaks. Ümber lennavad jädened ja tules lõhfenad patronid ning pauk-maad püfid ja revolvtorid pidefafivad meid kõige juuremas ärevufes.

Siis hafafime fariufitu japanlasi ootama, fei meie omad ei olund meid mitte ainult maha jätnud ja Punafe Hiini tagavara ära põlenud, vaid meid ahmorfafida ka veel häähoiti Hiina rõõmlite poolt, kes ifegi väeval naru fiffaf loomad ümber hiiarafivad. Et meil aga lõpmata palju haavu fiduda oli, lõkfime idõle ja ei mõitunud enam fauem jelle peale, mifingune häähoiti meid varitfes.

Kell 2 lõunaf fündis dega lõhõdatud püffafafufit, kuna homuufit fangef, fanafeifafit furaufimüüritum afmes 2 meesta fangufit fufuda oli. Siis lõhõfafivad meie haigemaja ligi-dal paar pommi ja varufi pärast leba afufufivad mõned ja-panlased tergef fannul „leiffoha“ barafiti, feda feal lamevad japanlaste vaimufatund „banjai“ termafafivad. Ma fidu-fin parafafiti teife dega ühe japanlase haavu finni ja japan-lane vaimus niijugufi vilguga minu õia, et mul fanaafit ihu peale tuli: aga pärast jefufes, et ta minu lõhta ainult faastundmufit kahis avatibada — meie faonufte pärast. Reed mõitfede mehed oma paraja tugeva kogu ja imarugufi värske nõoga meelidufivad meile fõhe. Nagu uudifimulifed poifite-fede joofufivad nad kait road läbi, kait ja kait lõhõpa-neifidit vaaõõides, ilma aga et olekfivad midagi tahunud õmanudada. Ma äbede tuppja tulivaf nad igal ajal, ilma et nad jelles midagi fõlmmatat olekfivad leidnud.

Kuid mõtlfime me viimaks fõrd rahufit sõd jaada ja heitfime võaga vafufufit puhkama; aga kell 4 õffi äratas meid valvafõv äbe hirmufhõidaga: „Taeva pärast, tõufte äles! Meie teit põleb!“

See oli kõige fõhufatavam tund mu elus. — Kall ei olund meie mullafõnna ja fa teine jelle fõrval tuul võtnud, kuid teigid nende fõrval, fuf hull põhja, patronifid ja muud varbeafu jees oli, pafefifivad nagu fõinad ja tuul ajas juuri leetfid võlva olavate faufufe peale. Meie barafiti tuul 150 haiget mõlva fanda ja naabri-barafides, mis tulele teit ligemal feitivad, oli 500 haiget. Meie, fõd, olime kõige enim fõhal, pooleni riides, nagu me magamafit lõufime, ja hafafime fõhe haigeid mõlva viima — tuleft nii fangele eemale kui võimalik. Jarjumatava faorem ventionf paenega me fõd orafit ära, kuid fõs pami feda jelles hullumeefes hirmus lõhele! Ma fartfin, et japanlaste meid melega ta-paravad ära pletada; ma muufin neid aumehi alles rõh — ja et kait vaeaf afjata on; palavus ja fuitis ahmorfafivad hai-

geid ära lõmmatada, kui tuli ligemale tuleb. Raugefale fanda ei jaanud me neid enam, feit et teitf pool teed fureid pafitvafivad feitivad.

Siis nõgime hirmjaid pitfifid: vafefed valufannafafad ronifufivad fõpuli ja fõpuli fõlma sõd fõite mõlva. — Poole tunni pärast põdruss tuul ja ajas leegid fõrvalte, ka fuffus kõige juurem pafõv teit fõllu ja tuli jäi varufi vafemafis.

Vahe peal hafafis aga haigeid fangefti fõlm, eht nad fõll paljube teitfide ja muude riitega faetud olivad, ja fiis ning ogimane oli ära fannafimata. Tunni aja pärast oli tuli nii vägenunud, et haigeid fartimata barafiti võis tagafi viia. Eftõraf ei mõitnud Japani vafifõlõfõd felleft peaf-tufi idõft fugugi oia, eht fõll umbes 200 nende felfimeft haigeite hulgas lamefivad, aga ühe juurde tulema alamaf-viitõri fõmofõd peale hafafafivad nad ufinafti idõle.

Kui haigeite weel fõoja theed oli antud, heitfime ju-rumant vafufufit uuefti puhkama. Meid äratati aga varufi jalle äles, feit et Japani tofõrid ja õppifõrid olivad tul-nud haigemaja äle vaatama. Paljud nendefit fõnefifivad fõffa, teitf jalle Englif fõit, nui et meil kait tarvõs ei olund. Rad juurefafafivad, et fiinlased tulefõitafad olund; vahid teatunud fõhe fõhe.

Enne lõunat hafafafivad juuremad Japani vafõfõaf mõdda minema — niijugufes forras, nagu lõhõfafivad nad parafide, ja ifta põhja poole, Vene vägede fõle järele. Japani lõvamõgi on võlga lõhõfat ja fõhõfat riides. Mufia uni-ve-mi all fannafvad nad pafu villafi riisfõpõju, mis ifiti fõhe ja fõlmeformne on, ja felle peal fõrjut linafi feju.

Vafte, ferge fõitfõitaf fõitafes, jelle peal lai, pefume lõetund vafafõprumufit riides, jales fõllefed maffingaf ja fõllefed fõanell-fidemed ümber fõärete maffifud. Vaf fõatõ fõetud mufis ja ferge umuufimufid. Refanurgeifes naf-fanifafas on neil vafite pifergene fõalfatene riifi, kala mõ juurevõlga, valget fõuufatund leiba ja mifmefugufid pifemaf tarbeafu, nagu poffpaber, jeep, fõterafif, hantabafari jne. Ka pafõfid on vafifefed ja ferge. Kõit on palju paremas forras kui meie Vene fõdatud juures, kes fiffifõrti, fuurt rafket finelii ja fõufat fannaf, mis fõda nõnda pigifafivad, et vafefid pifit ja fõd fangefit jafafvad, fõs jaanuf ta veel fuurt fõormat fõafõs pead fanda. (Jõrgneb.)

Õiendusi ja fõletus.

A. A. Rantfõpp.

8

Veeti afantus Mõitõfõju-Tõafõn elas meie maffõfõfõs elavalit etaf, lõõrõnd fõitafit mees fõuqumafõte ja äbede riim 1882. aastal, kui meie meile tulime, ja nende fõarvafõs 1883. aastal, kui meie neit ära lõkfime. Meie nõgime neid Eimerepõfõs mitu fõrta ja faufime nende fõurmit. „Meil on fõpju, et teie meit ära lõkfite!“ Mõned nendefit lõkfifid meil Aritõnfõlõfõs vafamafõgi. Meie tead-fime, tuda veadaf elafivad, ja veadaf teafõraf, tuda meit fõit fõit. Viimul nimeli oli ifta fõe tundmas, nagu ei oleks meid nendefit meit jafõvafõit laifafud. Reed olivad ju oia a rahvõs, fõarmafõs mi-mefef, nagu meigi. Meil oli ifta fõe arvamine, et nad neid felle-põrafit laifafid ära minna, et neli, nimeli fõdremafõl, mõimafif ei olund meit fauafõali pifõda.

Suur fõuqumafõna fõrjafõimufis, nimeli fõetafaf, miffaf ma fõpõafõit fõd fõit pifõu fõrjafõna, miffaf ja fõitaf minna fõmofõn-baf aafõit lõõrõnfõn ära. Ma ei olund mitte enam noor mees. Min ma juba fõafõmufõm aafõit lõõrõnfõn ja hafafõn tundma, et neureufe elafõus ja mõitõfõn fõlmas minu mõitõfõn teada ja faufafõvad muile mõitõfõna fõufõfõfõna, miffaf fõetafafõn, et fõmofõn mõõdõfõfõn õafõit pifõu päraminu fõamafõn ja ühe fõit fõit mofõl miffafifõl olla meid tõõmuga tagafit fõufõda. Ka üheif teitfifit Veeti afantõfõfõ, miffaf ifti neta meit õpimafõs ei, avafõitaf fõufõ, et ma fõana lõkfifin. Viimafumit fõitaf ta ifte fõõfa afant, fõlõamafõn, üheif luga-fõitaf fõitaf, teile veadaf Aritõnfõlõfõs elas, fõs ma eht fõufõitõfõ fõna minna, feit neil õlla fõufõitõfõfõfõt mõja. Meie maffõfõme oma efi-mefe Krimmi fõda. Siis lõhõfafivad fõuqumafõmufis minnaga pifõ aja peale finbla fõafõda teida, aga minu fõufõu jarele miffaf meefes fõufõmefõ afõafõje aja, feit et ma ifta meit fõufõamafõn tagafõimufõle peale mõitõfõn ja fõufõfõfõfõ fõafõje õega pifõaf armafõn. fõõda cu-lime me 1888. aastal oma rahva juurde tagafi.

Kui ma oma rahva afõafõle õlefin „fõla põdrufõn“, kui minu „mofõm ja meit olund fõitõfõt muudõfõt“, nagu G. Mõis juufõlaf, et ma fõis oma rahva juurde õlefit enam tagafit fõufõn. Mõitõfõle

